

INNARLUUTILLIT PILLUGIT IMMIKKOORTUMUT PILERSAARUT IMMIKKOORTOQ 3 (2016-2026): Piviusunngortitsineq

Imai

Aallaqqaasiut	2
Immikkoortumut pilersaarutip immikkoortui aamma suliasaqarfiit suliniuteqarfissat	4
Immikkoortoq 3-p siunertaa ineriartortinneralu	4
1. Suliffissat linniarititaanerlu	5
1) Open College Network (OCN)	5
2) Innarluutilinnut siunnersorti	6
3) Suliffinnik unammilligassanut naleqquttunik aallartitsinissanut tapersersuinerit	7
2. Angerlartitsinerit	7
4) Angerlartitsinermi suleriaaseq.....	8
3. Sungiusarneq Piginnaanngorsaqaqqiinerillu.....	9
5) Paaqqutarineqalernissaq sioqqullugu sungiusartarneq / piginnaanngorsaqaqqittarneq.....	9
6) Timigissarneq	9
7) Nuup avataani katsorsaasartut.....	10
4. Najugaqariaatsit.....	11
8) Najugaqarfissatut neqeroorutit ullutsinnut tulluartut amerlanerit	11
9) Inuit 65-it qaangerlugit ukiulinnut tarnimikkut napparsimasunut ineqarfissatut neqeroorummik pisariaqartitsinerannik ukkataqarneq.....	12
10) Ulluunerani neqeroorutit	13
11) Nikerarsinnaasumik oqilisaaffigineqartarnerup atorineqarnera.....	13
5. Tikikkuminassutsit/ atoruminassutsit pissarsiariuminassutsit atugarissaarnermilu teknologi.....	14
12) Tikikkuminassutsit/ atoruminassutsit pissarsiariuminassutsit.....	14
6. Meeraq.....	16
13) Meeqqanut innarluutilinnut ikiorsiisarnermik pitsanngorsaaneq.....	16
14) Immikkut ittunik suliffeqarfinnik immikkullu ittunik neqeroorutininik nalileeppinnerit.....	16
7. Meeraanermit inersimasunngornermut.....	17

16) Meeqqanut suliassa qarfirmmit inersimasunut suliassa qarfirmmut ikaarsarneq.....	18
8. Sunngiffik.....	18
17 aamma 18) Nammineq piumassuseq tunngavigalugu sulineq – aamma innuttaasunut innarluutilinnut	19
9. Piginnaanerit pitsaassusaat sunniuteqarluarnerunerlu	19
19) Sulisut ilinniarsimasut aamma ilinniarsimanngitsut piginnaasaannik pitsanngorsaaneq	19
20) Isumaginninnermi siunnersortit sammisaqarlutik ulloqarnerat	21
22) Innarluutilinnut suliassa qarfirmmi sulisunik siunnersiueqateqartarneq	21
23) Napparsimalluni sulinngitsoortarnerup ataavartumik ukkatarineqarnera	22
10. Innuttaasunik peqataatsineq.....	23
24) Innuttaasunik, NAS-inik (Naalackersuisunik suliartaunngitsunik) aamma innarluutillit suliniaqatigiiffiini akuttunngitsumik ataatsimeeqateqartarnerit misilittakkanillu paarlaasseqatigiittarnerit	23
25) Kommune ammasoq-mik ukiumoortumik aqqissuussineq aamma ilaqtannut unnussuaartitsinerit.....	24

Aallaqqaasiut

Kommune qarfik Sermersuumi innarluutilinnut suliassa qarfik annertuumik qitiutinneqarpoq. 2010-mi Naalagaaffiit Peqatigiit Innarluutillit pillugit Isumaqatigiissutaannut kommune ilanngunneqarpoq, taamanili kommuni innarluutillit atugaat pitsanngorsarniarlugit sulisimapput.

Innarluutilinnut suliassa qarfirmmi politikikkut angusaqarluarusussuseq qaffasippoq Kommune qarfik Sermersuullu Innarluutillit pillugit politikianit marts 2017-imeersumik tunngaveqarpoq. Innarluutillit pillugit politikimi takorluukkat ataatsimut tunngaveqarput, tamatumani kommune sinaakutissanik pilersitsillunilu ineriartortitsissaaq, innuttaasut innarluutillit pitsaasumik inuuneqarnissaannut assigiimmik periarfissaqartinneqarlutik.

Kommune ullumikkut innuttaasunik inersimasunik 430-nik kiisalu meeqqat 70-it nalunaarsornikuupput – Innuttaasunut innarluuteqartunut tapersiisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaannut ilaatinneqartunik. Innuttaasut taakku tamarmik imikkut qitiutinneqarlutik misiginissaat politikikkut anguniagaavoq, kommunimilu suliniuteqarnernut innuttaasut nukissaat, aalajangeri kissaataallu tunngaviussapput.

Innarluutillit pillugit politikimit politikikkut takorluukkat piviusunngortinniarlugit kommune innarluutilinnut suliassa qarfirmmut immikkoortumut pilersaarut kommunip sulissutigaa. Immikkoortumut pilersaarutip

suliarineqarnera 2016-imi aallartippoq, 2026-milu naammassissalluni. Immikkoortumut pilersaarummi suliniutit siunissamut ungasinnerusumut suliniutaassapput aamma piffissami tamatumani innarluutillit pillugit suliaasaqarfimmi teknikkikkut, inatsiseqarnikkut aamma perorsaanikkut periusissat ineriartortitsineq eqqarsaatigalugu allanngorfiunissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Innarluutillit pillugit politikkip aamma immikkoortumut pilersaarutip suliarinerani innuttaasut, ilaqutaasa aamma innarluutillit kattuffiisa oqaloqatiginerini periarfissat unamilligassallu pillugit ersarissaanerat sakkuusimavoq pingaarutilik. Oqaloqateqartarnej aamma innuttaasunik peqataatitsineq kommunip innarluutillit pillugit suliaasaqarfimmik ineriartortitsilluni sulineranut suli sakkuusaaq. Taamaattumik innarluutillit pillugit immikkoortortamut pilersaarutip savituujuunissaa aamma pisariaqartitanut aamma suliaasaqarfimmi ineriartortitsinissamut periarfissanut ingerlaavartumik naleqqussarsinnaanissaa kommunimut pingaaruteqarluinnarpoq.

Immikkoortumut pilersaarutip aaqqissuusaanera

Immikkoortumi ataani immikkoortumut pilersaarutip aaqqissugaanera takuneqarsinnaavoq.

Akisussaasusut:

- Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ataatsimiititaq
- Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivimmi direktøri

Immikkoortumut pilersaarummut Aqutsisoqatigiit

Aqutsisoqatigiit immikkoortumut pilersaarutip taassumallu imarisaasa suliaasaqarfik pillugu politikikkikkut anguniagassiisutiginartunut naapertuunnersut qulakkeertussaavaat.

Immikkoortumut pilersaarutip immikkoortui aamma suliaasaqarfiit suliniuteqarfissat

Innarluutilinnut immikkoortumut pilersaarut pingasunik immikkoortoqarpoq. Immikkoortut pillugit uani ataasiakkaarlugit naatsumik nassuiarneqarput:

Immikkoortoq 1 – qulaajaaneq

Innarluutillit pillugit suliaasaqarfimmi pitsaassutsinik annertussutsimut qulaajaaneruvoq. Innarluutilinnut immikkoortumik qulaajaaneq paasissutissanillu katersinerit ataatsimoortumik takuneqarsinnaalernissaannut siunertaavoq, maannakkut neqerooruutit ikiorsiisutillu suut innuttaasunut innarluutilinnut pigineqarnersut.

Immikkoortoq 2 – ineriartortitsinissamik suliniutit

Suliniuteqarfusunut qulinut agguataarlugit siunissamut suliniutigiumaagassat qitiutinneqarput. Immikkoortumi tassani innarluutilinnut suliassaqarfimmi ineriartortitsinissamik suliniutit taakkulu piviusunngortinneqarnissaannut tunngavissat aalajangersarneqartarput. Ineriartortitsinissamik suliniutissat immikkoortumi siullermi qulaajaanermi, innuttaasunik ataatsimiisitsisarnerni, innarluutillit suliniaqatigiiffinik oqaloqateqartarnikkut aamma innarluutilinnut suliassaqarfimmi sulianit misilittakkat tunngavigalugit suussusilerneqarput.

Immikkoortoq 3 – piviusunngortitsineq aamma siunissami suliniutigiumasat/ suliassaqarfuit qitiutinneqarput Immikkoortumi tassani killiffimmik aamma ineriartortitsinermut suliniutissanut immikkoortoq 2-mi taaneqartunut piviusunngortitsinissamut pilersaarummik saqqummiussinissaq siunertaavoq.

Suliniuteqarfiit suussusilerneqartut tassaapput:

1. Suliffissat ilinniartitaanerlu
2. Angerlartitsinerit
3. Piginnaanngorsaaqqinneq
4. Ineqariaatsit
5. Tikikkuminassutsit / atoruminassutsit / pissarsiariuminassutsit Isumaginninnermilu teknologi
6. Meeraq
7. Meeqqamiit inersimasumut
8. Sunngiffik
9. Piginnaanerit pitsaassusii sunniuteqarluarnerulerlu
10. Innuttaasunik peqataatsineq

Immikkoortoq 3-p siunertaa ineriartortinneralu

Immikkoortoq 3-mut killiffimmik aamma ineriartortitsinermut suliniutissanut immikkoortoq 2-mi taaneqartunik piviusunngortitsinissamut pilersaarummik saqqummiussinissaq siunertaavoq.

Piviusunngortitsinermi suliniutit assigiinngitsut akornanni ataqatigiinnermik pilersitsinissaq pingaaruteqarpoq, aamma erseqqissuussaaq suliniutit suut aallartisarneqarsimanersut, kinguartinneqarsimanersut imaluunniit allatigut piviusunngortinneqarsimanersut. Taamaattumik suliniutit tamarmik ima aggulunneqarsimapput:

- Suliniutit aallatinneqareersut
- Siunissami suliniutissat aamma/ imaluunniit suliassaqarfuit qitiutinneqarneri

Immikkoortuni suliniutit aallartisarneqartut suliniutiniipput, aallartinneqareersut imaluunniit piviusunngortinneqalersut. Suliniutissat ukiuni tulluuttuni piviusunngortinneqarnissaannik pilersaarutaasut, siunissami immikkoortuni suliniutissat ataaniipput.

Innarluutilinnut immikkoortumut pilersaarummik suliaq allanngoriartorsimavoq ineriartortuartuullunilu, immikkoortoq 2-mi ilaangitsunik ineriartortitsinermut suliniutit nutaat allaaserineqarsimapput.

Ingerlaavartumik paasissutissanik, isumassarsianik aaqqiissutissanillu nutaanik pilertoqartassaaq, taakkulu innuttaasut pitsaanerpaamik inuuneqarnissaannik periarfissinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa siunertaralugu Kommuneqarfik Sermersuup suliaanut ilanngutitinneqartassapput.

1. Suliffissat ilinniartitaanerlu

Suliffissat ilinniartitaanerillu innuttaasunik ataatsimiisitsisarnerni aallaqaammut sammineqartarsimapput qitiutinneqarlutik, tassami ilinniagaqarnissaaq suliffeqarnissarlu inunnut tamanut pingaaruteqarmata.

Suliffeqarnerup inuiaqatigiinnut ilaanermik misigisimaneq patajaallisartarpaa. Ataatsimoorfimmuut tunniussaqaarsimasutut misigigaanni, inunnullu tunngatillugu, soorlu suliffimmit neqeroorutigineqarsinnaasunik, tamanna inuppassuit inuiaqatigiinni isumalimmik inuunerannut peqataatinneqarnerannullu tunngaviusinnaavoq.

Immikkoortoq 2-p kingorna suliffissat ilinniartitaanerullu iluani suliniutit nutaat

- Illersugaasumik suliffeqarnej aamma innarluutilinnut siunnersorti suliniummut ataatsimut kattunneqarsimapput. Tamatumunnga pissutaavoq, Innarluutilinnut siunnersortip suliassaasa ilagimmassuk naleqquttumik suliffissarsiuussisarnej – matumani illersugaasunik – innuttaasunut innarluutilinnut.

1) Open College Network (OCN)

OCN tassaavoq piginnaasanik ilikkariartornermilu uppersaarnissamut periaaseq nunani tamalaani atornerqartoq, tassani ilinniartut piginnaasatik pillugit ilinniarnermut allagartartaartinneqartarput. Periutsimi tassani innuttaasut atuarfiup avataani piginnaasat ilikkakkatik allagartartaarutigisinnaavaat. Kommuneqarfik Sermersuup 2016-imi Open College Network (OCN) aallarnisarpaa. Tamatumunnga aallartitsinermut innuttaasut nalinginnaasumik atuagasorlutik ilinniarnissaminut periarfissaqanngitsut piginnaasaannik uppersaatitaartinneqarnissaaq siunertaavoq.

Suliniutit aallartinneqareersut

OCN 2016-imiilli ineriartorsimavoq, iluatsilluarsimagami.

- 2016-imi OCN-imut siunnersortit 20-t ilinniagaqarsimapput.
- 2017-imi OCN-imut siunnersortit allat 20-t ilinniagaqarsimapput, taakkunannga 15-it Innarluutilinnut suliassaqaarfimmeersuupput, tallimallu Atuarfeqaarfimmeersuullutik. Tamatuma saniatigut Innarluutilinnut suliassaqaarfiup iluani pitsaassutsimik qulakkeerinnettartutut 6-it ilinniagaqarsimapput.
- 2019-imi OCN-imut siunnersortit 23-t ilinniagaqarsimapput. 13-it Innarluutilinnut suliassaqaarfimmeersut, 4-t Atuarfeqaarfimmeerlutik, 6-illu Suliffissarsiuussisarfimmeerlutik. Taamatuttaaq OCN-imut ilitersuisut 11-t Iluani Ataqatigiissaarisutut ilinniarsimapput (IK'er), taakkungannalu 6-it Innarluutilinnut suliassaqaarfimmeersuupput, 3-t Atuarfeqaarfimmeerlutik, 2-llu Suliffeqarnermik suliassaqaarfimmeersuupput.

OCN-imut siunnersorti aamma Iluani Ataqatigiissaarisumit nassuiarneqarnek

- OCN-imik ilitsersuisup innuttaasup OCN-imik ilinniagaqarnermik ingerlataqarnissaa suliarisarpaa. Ilitsersuisoq taamatuttaaq OCN-ip databaseanik paasisimasaqarluartuuvoq aamma databasep innuttaasut immikkut ittumik ilinniagaqarnissaannik ilusilersuinermini sakkussatut atornissaanik ilisimasaqarluartuuvoq.
- Kommuni OCN-imik ilinniartitsinissaata ingerlarnganut pitsaassusermik qulakkeerinnittarneq Iluani Ataqatigiissaarisup suliarisarpaa.

Innarluutilinnut tarnimikkullu nappaatilinnut Immikkoortortaqarfiup tamatuma saniatigut Innarluutilinnut sapaatip akunneqartitsinermi sapaatip akunnerani 41-mi OCN-imik ilinniagaqarsimanermut uppernarsaatinik tunniussisarpoq. Atuarfeqarfimmi OCN-imik ukiumi atuarfimmi 18/19-imi atuutilersinneqarpoq, naatsorsuutigineqarporlu ukiumi atuarfimmi 21/22-mi tamakkiisumik atuutilersinneqassasoq.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassaqarfiit qitiutinneri

Kommuneqarfik Sermersooq innuttaasunut inuusuttunut amerlanernut OCN-ip neqeroorutigineqartarnissaa anguniarlugu suliagarpoq, taamaalillutik suliffeqarnermi atorneqarsinnaasunik piginnaasaqarnerminnik uppernarsaateqalissammata. Tamatuma innuttaasut piginnaasaat atorsinnaanngortissavaat, aamma suliffeqarnermi ilaalernissaminnut periarfissaqalissapput.

OCN suliassaqarfinnut amerlanerusunut siaruaanneqassaaq, soorlu aamma Nuup avataanut siaruarterneqassasoq.

Ulloq tamaat atuarfiusoq ukiumi atuarfiusussami 19/20-mi inuussutissarsiorneq pillugu klassemik pilersitsissaaq. OCN-imit misilittakkat pitsaasut Nuussuup Atuarfiani immikkut atuartinneqartartunut angajullernut ilinniartitsisunut ingerlateqqinneqassapput. Upernaamut immikkut atuartinneqartartunut angajullernut ilinniartitsisut OCN pillugu pikkorissassapput. Tamatuma kingorna immikkut ittumik atuartinneqartartunut angajullernut OCN atorlugu sulineq aallartissaaq. Ukioq atuarfiusumi 20/21-mi OCN atuarfinni allani immikkut ittumik atuartinneqartartunut angajullernut atuutilertinneqassaaq.

Kommuneqarfik Sermersooq aamma siunissami ingerlaavartumik OCN-imik siunnersortinik aamma Iluani Ataqatigiissaarisartunik ilinniartitsisassaaq.

2) Innarluutilinnut siunnersorti

Innuttaasut innarluutillit suli amerlanerusut ilinniagaqalernissaat suliffeqalernissaallu tunngavissinniarlugit

Kommuneqarfik Sermersooq innarluutilinnut siunnersortimik atorfinitsitsivoq. Innarluutilinnut siunnersortip

inuusuttut ilinniagaqalernissaat, suliffinni sungiusarfeqarnissaat suliffissaqarnissaallu qulaajaaffigalugit inuusuttut ikiortassavai. Siunnersorti aamma suliassat unammillernartut, siunnersuinerit ilitersuinerillu eqqortut pillugit ilinniartinnik suliffiusinnaasunillu oqaloqateqarsinnaassaaq. Siunnersorti aamma pillorissaasoqatigiit timimillu sungiusaasoqatigiit suleqatigalugit atortorissaarutinnik pisariaqartitsinernut tunngatillugu suliffinnik nalilersuisassaaq.

Suliniutit aallatinneqareersut

Innarluutilinnut siunnersorti ataaseq 2019-imi aasap ingerlanerani atorfinitsinneqarpoq.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassaqarfiit qitiutinneqarneri

Innarluutilinnut siunnersortip Innarluutilinnut suliassaqarfimmi aamma Suliffeqarnermut suliassaqarfimmi suleqatit allat qanimut suleqatigilernissaat qitiutippaa. Suliassaqarfik qitiutinneqartussaq alla tassaavoq innuttaasunut, inuit innarluutillit kattuffiit, suliffeqarfinnut aamma Majorianut attaveqarneq. Suliffeqarfiit arlallit sumiiffimmi avatangiisiminnut pitsaasumik iliuuseqarusupput assersuutigalugu inunnik innarluutilinnik atorfinitsitsinikkut. Tamatuma piviusunngortinnissaanut innarluutilinnut siunnersorti ikiuutissaaq.

3) Suliffeqarfik sulilernissamut piareersarfiusoq

Innuttaasunik ikiortarialinnik suliffissaqartitsisut, suliffeqarfimmik ingerlatsineq nalinginnaasumik niuernermit pissutsinik ingerlatseriaaseq ilutigalugu, annertuumik isumaginninnikkut akisussaassuseqarnermik suliffeqarfip atorfinitsitsinermi periusaa suliffeqarfiullu kulturiata ilisarnaatigaa. Innuttaasunik ikiortarialinnik suliffissaqartitsisut innuttaasut, suliffinni nalinginnaasuni ingerlatsisinnaanngitsunik, peqataatitsinnaapput. Kommuneqarfik Sermersooq innuttaasunik ikiortarialinnik suliffissaqartitsisunik siunnersuutinnik aqutissiuussinermillu neqeroorfigalugit aallarnisaanissamut kissaateqarpoq suliffeqarfinnillu pilersitsilluni.

Suliniutit aallartinneqareersut

Suliffeqarnermut Isumaginninnermullu Ingerlatsivik ingerlaavartumik aningaasaateqarfinnut aningaaliiffigineqarnissanut qinnuteqartassaaq aamma suliffeqarfiit, Majoriap namminnerlu ingerlatsisut akornanni attaveqarneq isumagissavaa.

Siunissami suliniutissat aamma / imaluunniit suliassaqarfiit qitiutinneqartut

Suliffeqarfiit sulilernissamut piareersarfiusunik suliaqatunik ingerlatsisunut unikaallatsitsisunik killilersuinermik nungutitsinissaq qitiutinneqarpoq.

2. Angerlartitsinerit

Kommuneqarfik Sermersooq kommunimi innuttaasut annertuumik innarluutillit kommunillu avataani inissisimasut sapinngisamik angerlartiortornissaannik takorluugaqarpoq. Innuttaasunik kommunimut

angerlartitsiortornikkut innuttaasut ilarpassui avatangiisinut ilisarimasaminnut, ilaquuttaminut ikinngutiminullu uterlutik angerlarsinnaasassapput. Angerlartitsinissamut innuttaasumut kommune assingusumik taassuminngaluunniit pitsaanerusumik soorunami neqerooruteqarsinnaanera piumasagaataavoq, taamaalilluni innuttaasooq ilorraap tungaanut ineriartorniassammat.

Kommunimi innuttaasut annertuunik innarluutillit arlallit ullumikkut nunatsinni kommunini allani Danmarkimiluunniit paaqqinnittarfinniipput. Ukiumoortumik inissiisarnernik inatsisitigut pisussaaffiusumik kommunimi suliasaqarfimmi sulisut innuttaasut taakku tikeraartarpaat kommunimilu assingusumik neqeroorfigisinnaanerlugit misissuiffigalugit.

4) Angerlartitsinermi suleriaaseq

Angerlartitsinerup ataatsimut isiginnittumik ingerlanissaata qulakkeernissaa pingaaruteqarpoq, angerlartitsineq innuttaasumut taassumalu ilaquataanut / akisussaasuusoq sulisorlu kommunip neqeroorutaani sapinngisamik iluatsilluartumik ingerlanneqarsinnaaqullugu.

Suliniutit aallartinneqareersut

Naalakkersuisut angerlartitsinerup periaatsimik suliaqarsimavoq, taannalu Kommuneqarfik Sermersuup malippaa. Taamaalilluni, angerlartitsineq peqataasunit tamanit kissaatigineqartutut kinguneqarnissaa kommunip anguniarpaa.

Tamanna isumaqarpoq, kommunip ilaquataasut aamma innuttaasooq angerlartitsinerup ingerlanerani tamarmi peqataatittarai, aamma kommuni neqerooruteqarsinnaasooq, Kommuneqarfik Sermersuumut innuttaasup angerlartinneqartup naleqquttumik neqeroorfigineqarnissaa.

Ilaatigut tapersorsorneqarneq qanoq ittoq pisariaqartinneqarnerisooq pillugu iliuusissatut pilersaarusiortoqarpoq – assersuutigalugu ukununnga atatillugu nammineq najugaqarneq / najugaqatigiiffiit, timimik sungiusaasooq, pillorissaasooq, nakorsaatit ikiuutaasinnaasullu allat. Suliffeqarnermut atatillugu kommune aamma suleriaasissamik piareersimatitsivoq, innuttaasooq angerlartitaasooq suliffeqarnermi sulinissaminut pisariaqartitaminik ikiorneqarsinnaalluni. Aamma innuttaasut inooqataanikkut attaveqateqalernissaat anguniarlugu oqilisaaffigineqarnissaannut suliniuteqarpoq.

Aamma innuttaasup paasissutissartaasa naleqquttut tamarmik pissarsiarineqarsimanissaat inunnullu eqqortunut tunniunneqarsimanissaat qulakkeerneqassaaq. Paasissutissanut assersuutigalugu killiffimmik nalunaarusiat ineriartorfusinnaasullu ilaapput.

Aamma angerlartitat tamarmik akisussaassuseqartumik inummik attaveqarfeqarnissaat anguniarneqarpoq.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassa qarfiit qitiutinneqartut

Sermersuumi neqeroorutit pisariaqartinneqartut pilersinnerisigut angerlartitsisinnaanerit amerlanerusut periarfissinneqassapput. Taamaattumik innuttaasut inissinneqarsimasut pisariartitaasa qulaajaaffigineqarnissaat naleqqutissaq, taamaalilluni Kommuneqarfik Sermersuup kommunip paaqqinnittarfiini neqeroorutit pisariaqartinneqartut pilersinnissaannut anguniagaqarluni suliqaarsinnaammat.

Innuttaasut angerlartinnerisigut, innuttaasut Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermi peqataanissaat aamma ammaaffigineqassaaq, taamaalillutillu nunatsinnut akileraartalerannik aamma kinguneqassalluni.

3. Sungiusarneq aamma piginnaangorsaqqinnerit

Piginnaangorsaaqqiinnermik suliniuteqarneq innuttaasumut, ilaqtutanut suliatigullu sulisut siunnerfeqarluartumik piffissamilu aalajangersimasumi suleqatigiinneratut nassuiarneqarpoq. Piginnaangorsaaqqiineq inuttaasup inuunermini atugaanik tamanik aallaaveqarpoq aammalu ataqatigiissaarinnermik ilisimasanillu tunngaveqartumik suliniutaalluni. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni innarluutilinnut suliassa qarfimmi piginnaangorsarneqartut suliniutaannik eqqarsartariaasaannillu suli annertunerusumik suliqartoqassasoq kommunimi kissaatigineqarpoq.

5) Paaqqutarineqalernissaq sioqqullugu sungiusartarneq / piginnaangorsaqqittarneq

Paaqqutarineqarnissaq sioqqullugu sungiusartarneq / piginnaangorsaqqinneq aallaavigalugit innarluutilinnut suliassa qarfimmu sammitinneqartumi ilusissamik suliqartoqassaaq.

Suliniutit aallartinneqareersut:

Pillorissaasoqatigiit timimillu sungiusaasoqatigiit Qinnqutsinni najugaqatigiiffillu aalajangersimasunik isumaqatigiissuteqarput. Timikkut sungiusartarneq aamma piginnaasanik sungiusarneqartarneq ukkatarineqartarput, assersuutigalugu innuttaasup nammineq ineqarnermini atorsinnaasaanik.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassa qarfiit qitiutinneqarneri

Amerlanerusunik najugaqarfissatut neqeroorutit amerlineqarnissaat kommunimit qitiutinneqarpoq. Aamma suliassa qarfimmu psykoterapeutinik sulisoqalernissamut periarfissat qitiutinneqarput, tassami ilisimatusarnerup takutippaa nappaatinut suussusiliinernut ukununnga: Skizofreni, annilaangasarneq aamma isumassatsimangaarneq psykoterapi pitsaasumik katsorsaariaasusooq takuneqarsinnaammat. Tamatumunnga ilanngullugit suliassa qarfiit assigiinngitsut akornanni innuttaasunut neqeroorutit misissorneqassapput.

6) Timigissarneq

Innuttaasut timimikkut aalallutik nappaamminnik nakkutiginninnissaannut periarfissinnissaat siunertaavoq, kiisalu innuttaasut ulluinnarni inuunerminni isumaqarluartunik sammisassa qartinneqartarnissaannik periarfissiinissaq.

Tamatuma kingunerisinnaavaa innuttaasup, timikkut timigissartarney qanoq tarnikkut timikkullu ilorrisimaarnissamat pissutaaqaataasinnaatigisoq pillugu paasinninneranik.

Suliniutit aallartinneqareersut

Innuttaasut innarluutillit pillugit inatsimmi ilaasut tamarmik fitnessimi sungiusarsinnaapput. Aningaasartuutit kommunip akisussaaffigai.

Qinngutsinni najugaqatigiiffimmi aamma ullukket neqeroorummi Nuummiittumi sungiusartartut holdit pilersinneqarsimapput. Aamma innuttaasut tarnimikkut nappaatillit namminneq angerlarsimaffimmini najugallit imaluuniit najugaqarfissatut neqeroorummi najugaqartunut sungiusartarfissaannik holdimik ilitersuisulimmik pilersitsisoqarsimavoq. Tassunga ilanngullugu innuttaasut tarnimikkut napparsimasunut immikkut ataasiakkaarlugit sungiusaanermik ingerlatsisoqarpoq.

Siunissami innuttaasut namminneq sungiusarsinnaalernissaat anguniarneqarpoq. Kommune innuttaasunut sungiusarusussuseqartunut aamma fitnesscenterimik ilitersuisoqarnatik atuisinnaasunut fitness kortimik tunisisarpoq.

Aamma naluttarfik Malimmi sungiusartartunik holdeqarpoq, innuttaasullu tassunga innersuunneqarsinnaapput.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassaqrifiit qitiutinneqartut

Naluttarfik Malimmi amerlanerusunik sungiusartartunut holdiliortoqarnissaa siunertaavoq.

Siunissami Kommuneqarfik Sermersooq Atuarfik Hans Lyngep timersortarfiata atortarnissaanut qinnuteqarniarpoq, Qinngutsinni najugaqartut taamaalillutik najugaqarfimmi eqannguani timersortarfimmi timersorsinnaalissammata. Atuarfik Hans Lyngep timersortarfiani aamma timersuutit assersuutigalugu hockey, assammik arsarney aamma isikkamik arsarney periarfissaassapput.

7) Nuup avataani katsorsaasartut

Innuttaasut tamarmik timimikkut tarnimikkulluunniit innarluutillit Innarluutilinnut aamma tarnikkut nappaatilinnut immikkoortotaqarfimmit katsorsaasut iluaqutigissagaat anguniagaavoq. Tamanna innuttaasut annertunerusumik inuunerisa pitsaassuseqalernissaannut ilapittuutaassaaq.

Suliniutit aallartinneqareersut

Pillorissaasoqatigiit timimillu sungiusaasoqatigiit sulinerminnut atatillugu angalasarnerat ukiumut tamarmut siaruarneqartarput. Pillorissaasoqatigiit timimillu sungiusaasoqatigiit tunngavilerneqarmatali angalaqatigiittartunik Pillorissaasoqatigiit timimillu sungiusaasoqatigeeqalerpoq. Pillorissaasoqatigiit timimillu sungiusaasoqatigiit

angalaqatigiittartut Inersimasunut suliassaqarfik suliffigisarpaat, tassa imaappoq, sullitaat inersimasuupput timimikkut tarnimikkullu innarluutillit kiisalu utoqqalinersiallit. Aamma sulisut taakkua Paamiuni nunaqarfiinilu, Tasiilami nunaqarfiinilu kiisalu Ittoqqortoormiini innarluutilinnut tarnimikkullu nappaatilinnut suliassat suliarisarpaat. Nuummi suliassat taakku Innarluutilinnut tarnimikkullu nappaatilinnut immikkoortortaqaqfimmit suliarineqartarput.

2019-imut sulinermut atatillugu ukununga angalanissanut missingersuusiortoqaqsimavoq:

- Tasiilaq marloriarlugu + nunaqarfimmukarneq ilanngunneqarsinnaavoq
- Paamiut marloriarlugu + Nunaqarfimmukarneq ilanngunneqarsinnaavoq
- Ittoqqortoormiit ataasiarlugu

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassaqaqfiit qitiutinneqartut

Katsorsaat sulinerminnut atatillugu aallannginneranni utereernerannilu pitsaanerusemik isumasioqatigiittarneq qulakkeerneqassaaq.

Aamma sinerissami illoqarfinni nunaqarfinilu najugaqarfissatut neqeroorutit, sullissisut innuttaasullu innarluutillit pillugit peqqussummi ilaatinneqartut pitsaanerusemik tamakkiisumik paasisaqaqfiginissat qitiutinneqarpoq. Taamatut tamakkiisumik paasisaqaqernerup kinguneratut Pillorissaasoqatigiit timimillu sungiusaasoqatigiit sullitat aalajangersimasut pillugit illoqarfinni nunaqarfiniluunniit aalajngersimasuni suliniutit pitsanngorsaavigisinnaavaat.

Tassunga ilanngullugu suliniutit aallartinneqareersut unittuunnginnissat qitiutinneqarpoq. Katsorsaat uterlutik aallaraangata suliniutit unittoortarnerat katsorsaatut ilaatigut misigisarsimavaat. Aaqiissutissatut iluseq tassaasinnaavoq sumiiffimmi sullissisut ilinnartinneqartarnissat, taakku katsorsaat aallaqqikkaangata suliniutinik isumaginnittungortinneqarsinnaallutik.

4. Najugaqariaatsit

Inuit innarluutillit, inuit allat atugaat assigalugit, qanoq, sumi aamma kikkunik najugaqateqarsinnaanermut kissaateqarnerat tunngavigalugu sunniuteqarsinnaanerat pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit Innarluutillit pillugit isumaqatigiissutaasa 19-iata malinneqarnissaa Kommuneqarfik Sermersuumit kissaatigineqarpoq. Inissiaq innuttaasup nammineq atukkani aallaavigalugit inuiaqatigiinnut peqataanissaanut tapersiilluni periarfissiissaaq. Kommuneqarfik Sermersuup najugaqarfissatut neqeroorutit ineriartortinnissaannik pitsanngorsaaviginissaannillu suliani ingerlateqqissavaa.

8) Najugaqarfissatut neqeroorutit ullutsinnut tulluurtut amerlanerit

Innuttaasoq najugaqatigiiffimmut neqeroorummut innersuunneqarpat innuttaasup kinaanera, qanoq ittumik ikiorneqarnissamik taperseerqarnissamillu pisariaqartitsinersoq, aamma innuttaasoq najugaqatigiiffimmi neqeroorummi najugaqartunut allanut naleqqunnersoq immikkut nalilersuisoqartassaaq. Najugaqatigiiffiup tigussaasutigut sinaakkutai kisimik innuttasumut naleqquttuussanngillat, aamma atugassarititaasut allat naleqquttuussapput.

Tamanna innuttaasut pitsaanerpaamik neqeroofiqineqarnissaat pillugu periarfissinneqarnissaat qulakkeerneqassaaq.

Suliniutit aallarteersut

Ukiut kingullit iluini Kommuneqarfik Sermersuup najugaqatigiiffiit arlallit nutaaliaasut ammarsimavai. Taakkunanga ataaseq najugaqatigiiffiuvoq angisooq 20-nik nammineertunut inissiartalik.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassaqarfiit qitiutinneqartut

Kommuneqarfik Sermersuup najugaqatigiiffissatut neqeroorutai pillugit naleqqat angusaqarfiulluarfiorusupput, tassami inuunermut pitsaasumut angerlarsimaffik toqqissisimasoq nuannersorlu pingaaruteqarpoq.

Kommuneqarfik Sermersuup najugaqarfissatut neqeroorutai sapinngisaq tamaat:

- Ataqqinartumik nammineerlunilu inuuneqarnissamut periarfissiissaaq, tamatumani innuttaasup inissiaq angerlarsimaffiatut ataqqineqassaaq – inissiaq immikkoortuuppat najugaqatigiiffimmulluunniit atappat apeqqutaatinngagu
- Ullutsinnut naleqquttumik aqqissuussaassaaq aammalu attaveqaatinik pilersitsineq sunngiffimmilu sammisassanut periarfissaqassalluni
- Innuttaasup pisariaqartitaanut timimigullu piginnaasaanut naleqqutissaaq
- Innuttaasut suliffeqarsinnaalernissaannut ilinniagaqalersinnaanissaannulluunniit tunngavissiiisuussaaq

Kommuneqarfik Sermersuup najugaqarfissatut neqeroorutit pitsanngorsaqinnissai ineriartortinneqarnissaallu sulissutigeqqissavai.

9) Inunnut tarnimikkut napparsimasunut ineqarfissatut neqeroorummik pisariaqartitsinermik ukkataqarneq

Inunnut 65-inik ukiulinnit utoqqaanerusunut tarnikkut nappaatilinnut neqeroorutit inunnut tarnikkut nappaatilinnut neqeroorutaapput. Innuttaasut katitigaanerini ineriartorneq pissutigalugu, tassani inuit utoqqaat amerleriarnissaat naatsorsuutigineqarmat, innuttaasut utoqqaat tarnimikkut nappaatillit aamma amerleriarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Tamanna iliuseqarnissamik aamma neqeroorutini pisariaqartitsivoq, ullumikkut taakku annikitsuaraannarmik ingerlanneqarmata. Anguniagaavoq innuttaasup tarnikkut nappaatillip, innuttaasut timikkut nappaatillit utoqqartulli atugassaqartitaalernissaa.

Suliniutit aallartinneqareersut

Ajornartorsiutit arlallit imminnut atasut suliatigut qitiutinneqarput, kisianni suliniutinik taakkunanga aallartitsisoqarsimangilaq.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliasaqarfiit qitiutinneqatut

Inatsiseqartitsinikkut aamma aaqqissuussaanermi unammilligassat aaqqiivigineqarnissaat qitiutinneqarpoq. Assersuutigalugu inatsit sorleq suliasaqarfimmuut atuuttuunersoq (aamma atuuttariaqartoq) qulaajaaffigineqassaaq kiisalu matumani kommunit peqqinnissaqarfiullu akornanni akisussaaffimmik agguaassineq ilanngullugu.

Inersimasutut (18-65)-inik ukiulittut inersimasuunermi, tarnikkut nappaatilittut utoqqangornermut (65+) pitsaasumik ikaarsaariartoqartarnissaata qulakkeerneqarnissaa qitiutinneqarpoq. Innuttaasup sulianik suliarinnittartuni, tapersersortitut ikiortiminik, kommunimi peqqinnissaqarfimmilu ornittakkaminik annaasaqarnissaa ajutoorfiusinnaavoq, taamaattoqarpat aamma piffissami tassani nakorsaatornera allanngussaaq.

10) Ulluunerani neqeroorutit

Innuttaasunut tarnimikkut nappaatilinnut annertunerusumik ulluunerani neqerooruteqartoqarnissaa pisariaqartinneqarpoq, tassanilu suliffeqarneq ilinniagaqarnerlu qitiutinneqartariaqarput, aamma sulisut innuttaasut nappaataannik suussuliffigineqam sunut, innuttaasut taakkua tarnimikkut nappaateqarlutik inuuneqarneranni tapersersuiffiginiarlugit aamma namminneq angerlarsimaffimmini angerlarsimaffeqaannarnissaannik tapersersuisarnissaat pillugu immikkut ittumik orniguttarnerat ilanngullugu.

Suliniutit aallartinneqareersut

Suliasaq una Innarluutilinnut siunnersortip suliasaata ilagaa. (tak siuliniut 2).

11) Nikerarsinnaasumik oqilisaaffigineqartarnerup siammarterneqarnera

Ullumikkut nikerarsinnaasumik oqilisaaffigineqarnissamut neqerooruteqarpoq, taanna innuttaasunut annertuumik innarluutilinnut ilaqutaannullu neqeroorutaavoq. Nikerarsinnaasumik oqilisaaffigineqarnermi innuttaasut annertuumik innarluutillit piffissami suliffiup nalinginnaasup avataani sammisasaqartitsinernut peqataanissamut tapersersorneqarsinnaapput, assersuutigalugu unukkut atuartitsinernut. Aammattaaq ilaqutaasut assigiinngitsunut sammisasaqartitsinernut innarluutilik ilaginagu peqataanissaminnut periarfissaqarput, peqataanerminnilu ilisimassavaat sammisasaqartitsivimmiinnerminni suliatigut sulisut angerlarsimaffimminiissasut innuttaasorlu ikiorlugu.

Suliniutit aallartereernikuusut

Sullissisut ilaqutariinnut nikerarsinnaasumik oqilisaaffigineqarusussinnaasunut orniguttarput. Sullissisut ilaqutariit periarfissaq pillugu paasissutissanik tunisisarput aamma ilaqutariit sulii paasisaqarnerorusuttut ingerlaavartumik aggersartarpaat.

Siunissammi suliassat aamma suliassaqarfittut qitiutinneqatut

Neqeroorutip erseqqinnerulertinnissaa pillugu suli ukkataqartoqarpoq, ilaqutariit pisariaqartitsisut neqeroorummik iluaquteqarnissaat periarfissinniarlugu.

Tassunga ilanngullugu nikerarsinnaasumik oqilisaaffigineqarnissamut naammattunik amerlassusilinnik inunnik tapersorteqartoqarnissap qulakkeerneqarnissaa qitiutinneqarpoq. Tassunga atatillugu innuttaasup tarrarsorfigisinnaasaanik ikiortitut tapersortinik nassaarniarneq aamma qitiutinneqarpoq. Assersuutigalugu naleqquttumik ilinniagaqartuusinnaavoq inuuttaasup ukioqataa.

5. Tikikkuminassutsit /atoruminassutsit / pissarsiariuminassutsit atugarissaarnermilu teknologi

Kommuneqarfik Sermersuumi innuttaasut piginnaanikillimasut ulluinnarni tamassumalu immikkuualuttortaani assigiinngitsuni inuunermut peqataanissamut periarfissaqartassat takorluugaavoq. Taamaattumik suliniutit kommunip innuttaanut innarluutilinnut tunngasut suli amerlanerusut tikikkuminarninngortinniarlugit / atoruminarninngortinniarlugit / pissarsiariumarninngortinniarlugit suliniuteqartoqarnissaa pisariaqartinneqarpoq. Iliusissatut suliassaqarfiit tikikkuminarsitsiniaalluni / atoruminarsitsiniaalluni / pissarsiariumarsitsiniaalluni suliniuteqarfissat tassaapput suliniutit ilaat matuma ataani allaaserineqartut:

- Assartuussineq
- Paasissutissanik pissarsisinnaassuseq
- Isumaginninnermi teknologii

Innuttaasut piginnaanikillimasut pisuni arlalinni assartuunneqarnissamik periarfissanik ajornanngitsunik pisariaqartinneqartunik peqanngippat angerlarsimaffiup avataani sammisassanut assigiinngitsunut peqataasinnaanerit killeqassaaq. Assartuussinerit ilaatigut kommunimit assersuutigalugu innarluutilinnut bussit aamma ilaatigut pisortanit assersuutigalugu taxat bussilluunniit nalinginnaasut, neqeroorutigineqartunut ilaapput.

Innuttaasut kommunimit neqeroorutininik, sullissinerup qaffasissusianik takorluukkanillu ujaasisinnaanissaat Kommuneqarfik Sermersuumi kissaatigineqarpoq, aamma innuttaasoqatigiit tamarmik paasissutissanik attuumassuteqartunik naligiissumik pissarsisinnaanerit kikkut tamat oqartussaaqataanerannut pingaaruteqarpoq.

12) Tikikkuminassutsit /atoruminassutsit / pissarsiariuminassutsit

Naalagaaaffiit Peqatigiit Innarluutilinnut isumaqatigiissutaat malillugu innuttaasut innarluutillit namminerisaminnik inuuneqarnissaminnut pisinnaatitaaffeqarput aamma allat assigalugit inuiaqatigiinni peqataanissaminnut pisinnaatitaaffeqarlutik. Taamaattumik Kommuneqarfik Sermersuup qitiutillugu tikikkuminassutsit/atoruminassutsit / pissarsiariuminassutsit – timikkut digitaliusumillu.

Suliniutit aallatinneqareersut

2018-imi sanaartornermut malittarisassat nutaat pilersinneqarput, taakkulu peqquisipput illut tamarmik kikkunnilluunniit iserneqarsinnaasut silataanit isertarfiit pillugit malittarisassat arlaqartut aamma illut iluanni malissagaat. Attaveqaateqarniarneq unamminarpoq, ingammik illoqarfinni nunaqarfinnilu nunap qattunersarasaartaqarnera pissutigalugu. Sanaartornermut Avatangiisinullu Ingerlatsiviup kikkut tamarmik pisariaqartitaat aallaavittut naammassiniarsarisarpai, innuttaasut tamarmik ingerlaarsinnaaniassammata, isersinnaallutik anisinnaallutillu.

Innarluutilinnut siunnersuisoqatigiit 2019-imi tikikkuminassutsit/atoruminassutsit / pissarsiariuminassutsit siunnersuisoqatigiit ataatsimiinnerini oqaluserisarsimavaat aamma ingerlatsivinnut ilisimasanik paasissutissanillu atorsinnaasunik tunniussisarsimallutik.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassa qarfiit qitiutinneqartut

Kommunip nittartagaani paasissutissat naleqquttut naniuminaassimanerat Kommuneqarfik Sermersuup eqqumaffigaa. Ajornartorsiut tamanna attaveqaqatigiinnermut immikkoortorta qarfiup eqqumaffigaa, maannalu nittartagaq aaqqissuullugu atoruminarsarlugu pisariunnginnerusumillu ujarlerfigisinnaalersillugu suliaraat.

Kommunip illuutaani ininik aaqqissuineq innuttaasunut timimikkut tarnimikkulluunniit innarluutilinnut pisariaqartitaannut ullumikkumut naleqquttunik neqerooruteqarnissaq kommunip aamma qitiutinniarpaa.

Nuup avataani angallanermut periarfissat

Ittoqqortoormiini innuttaasunut pisinnaasakillisisimasunut unamminartorta qarpoq, inooqataanikkut kulturimilu aaqqissuussinernut peqataanissaannut ajornartorsiortitsisunik. Kommunip ingerlataanik ATV/snescooterinik atuilluni angallanneqarsinnaanermut periarfissat pitsanngorsaavigineqarnissaat misissorneqassaaq. Tamanna periarfissaappat, kommunip innersuussisartua aqutigalugu kiffartuussinermut innersuussisoqassaaq, pissutsit isumannaallisaanermut tunngasut isumannaarneqarniassammata.

Paamiuni Tasiilamilu utoqqaat illui innarluutilinnut tulluartumik busseqarput. Illoqarfinni taakkunani marlunni innarluutilinnut bussip pitsaanerusumik atorneqartarnissaa pillugu utoqqarnut suliassa qarfik peqatigalugu oqaloqatigiinneq aallartinneqarsimavoq. Paamiuni Tasiilamilu utoqqarnut innarluutilinnullu suliassa qarfiit bussinik ingerlatsineq atuinerlu avissinnaassappasuk, innuttaasut amerlanerit bussinik iluaquserneqassapput.

Periarfissaq alla tassaavoq suliniummik ingerlatsisunik pilersitsisoqassasoq, taakku kommunimi angallanermi unammilligassanik misissuisinnaapput.

6. Meeraq

Kommuneqarfik Sermersuumi meeqqat inuusuttullu innarluutilit ineriartorfiusumik, unammilligassaqarfiusumut, inuiaqatigiinnullu akuliutitinneqartalerlutik inuunissaminut periarfissaqassapput, kingusinnerusukkullu sapinngisamik inersimasutut namminersortutut inuulernissaminut.

13) Meeqqanut innarluutilinnut ikiorsiisarnermik pitsanngorsaaneq

Kommuneqarfik Sermersuumi meeqqanut inuusuttunullu 18-it inorlugit ukiulinnut immikkut pisariaqartitsillutillu tapersersorneqartariaqartunut sullissinermi pitsanngorsaajuarnissaq sulissutigaa.

Suliniutit aallartinneqareersut

- Ataqaqatigiissaarisoqatigiinnik meeqqanut suliassat meeqqat tapersersorneqarnissaannut tunngasut pillugit kommuninut saaffiginnissutaasa ajornannginenerusumik saaffiginnittarfissaannik pilersitsisoqarpoq.
- Meeqqat tapersersorneqartariaqartut pisariaqartitaannik nalilersuinissaq eqqortumik neqeroorutip nassarinissaanut pingaaruteqarpoq. Taamaatumik nalilersuinermit tassunga periutsit suleriaatsillu pitsanngorsakkat ineriartortinneqarput.
- Tapersersuinissamik neqeroorutit ingerlaavartumik pitsaassusaannik ineriartortitsineq – tassunga ilanngullugit ikorfartortinik pikkorissaanerit.
- Malitseqartitsinerit, isumasioqatigiinnerit ikorfartortinillu aqutsinerit pitsanngorsakkat.
- Paasissutissanut quppersakkamik ineriartortitsineq nutarterinerlu, tassani innuttaasut aamma suliassaqarfimmi sulisut meeqqanut inuusuttunullu innarluutilinnut neqeroorutinik ataatsimoortumik takussutissaqarfiusut.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassaqarfiit qitiutinneqartut

Ikorfartortit meeqqanik ataasiakkaanik ikorfartuisarnissaannut sakkussaannik pissarsitinniarlugit piginnaanngorsaqqiinerit qitiutinneqassapput.

14) Immikkut ittunik suliffeqarfinnik immikkullu ittunik neqeroorutinik nalileeqqinnerit

Kommuneqarfik Sermersuup meeqqanut innarluutilinnut immikkullu pisariaqartitsisunut neqeroorutaasa pitsaassusaat ingerlaavartumik pitsanngorsarniarpai. Meqqerivinnut neqeroorutinutaaq taamanna atuuppoq.

Suliniutit aallartinneqareersut

Ataani allassimasut pillugit qitiutinneqarput:

- Meeqqat inuusuttullu immikkut ittunik pisariaqartitaannut neqeroorut naammassinniinersoq, saaffigisat, inissisimaffiat, ukiuisa agguataarneqarnerat il.il. eqqarsaatigalugit, nalilersorlugu.

- Inissat amerlassusaat pisariaqartitsinernut naammannersut nalilersoqqillugit.
- Meeqqat atuarfiannut ingerlatsinermut atatillugu Namminersorlutik Oqartussat kommunillu akornanni akisussaaffimmik agguataarinermik qulaajaaneq
- Periutsit nutaat meeqqanik inuusuttunillu innarluutilinnik, tassunga ilanngullugit NEST1 aamma OCN2, isumaginninnermi atorneqassanersut pillugit misissuineq.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassaqrarfiit qitiutinneqartut

Pisariaqartitsineq sunaanersoq aamma suliassaq qanoq pitsaanerusumik aaqqiivigineqarsinnaanersoq pillugit misissuisoqassasoq innersuussutigineqarpoq. Nutaamik paaqqinnittarfimmik pilersitsinikkut imaluunniit meeqqat innarluutillit ikorfartortillit peqataatillugit?

Nuup qeqqani atuarfimmik nutaamik sanaartornermi (USK-imut ASK-imullu taarsiullugu) kommunip siunissami immikkut atuartitsisarneq qanoq iluaqutaasumik aaqqissuussivigisinnaaneraa aamma qitiutinneqassaaq. Atuartut soqutigisaat, ulluinnarni avatangiisit aamma assersuutigalugu ikorfartortit isumagineqarnissaat siunertaralugu aaqqiissutissanik nassaarnissaq pingaaruteqarpoq.

7. Meeraanermit inersimasunngornermut

Meeqqat atuarfiannik naammassinninnerup kingorna inuusuttut taassumallu ilaqutaasa imminnuinaaq isumagisussanngortinnginnissaat pingaaruteqartorujussuuvoq. Inuusuttumut taassumalu ilaqutaanut inuusuttup ineriartoqqinnissamut inuiaqatigiinnullu akuliutinneqarnissaminut aamma inersimasutut inuulernissaminut piareersarnissaanut periarfissaqarnissaa qulakkeerneqassaaq. Inuusuttoq inersimasutut inuunissamut aamma nammineq inuunerminut akisussaaffeqarnissaanut piareersarneqassaaq.

Nuummi ulluunerani neqeroorut innuttaasunut 18-it sinnerlugit ukiulinnut ulluunerani sammisassaqartitsiviuvoq, tassani innuttaasoq ataatsimut isigalugu sullinneqartarpoq. Innuttaasup piginnaasaaminik attassiinnarnissaa aamma/imaluunniit pitsanngoriartitsinissaa kiisalu inooqataanikkut katerisimaaqateqartarnikkut sammisassaqartarnikkullu imminut tatiginerata annertusarnissaa qitiutinneqarput. Matumani ulluinnarni atuuffit sungiusarneri aamma tapersorneqarnissamik isumassorneqarnissamillu tunineqarnissamut periarfissaat ilanngullugit. Peqatigitillugulu avatangiisit allanngornissaannut periarfissiineruvoq.

Siunertaavoq:

¹ NEST isumaqarpoq "piareersimasoq", taanna meeqqanut autismeqartunut periusaavoq ineriartortitaq. Nest-imi ilikkagassat tassaapput eqqissisimaneq ataqqinninnerlu, toqqissisimaneq, siumut ilisimannereerneq, kajumissuseq anguniakkallu. Nest-it innarluutillit ataasiakkaat pisariaqartitaannut tamatigoortumik aaqqissuussaapput naleqqussagaallutillu.

² Open College Network

- Innuttaasoq ulluinnarni nammineersinnaanissaminut namminerlu piumasani aallavigalugit inuuneqarnissaminut ilitsersorneqarnissaa kajumissaarneqarnissaalu
- Innuttasoq timikkut/tarnikkut inooqataanikkullu tapersersorneqassaaq imaluunniit piginnaasaminik attassiinnarnissaanik ilinniartinneqassaaq/ ineriartortinneqassaaq
- Avinngarusimasutut misigilersarnej aamma kiserliorneq pitsaaliorneqassapput
- Innuttaasup nammineq piumasani aallaavigalugit inuunermik ingerlatsisinnaaneramik tapersersuineq
- Innuttaasup ulluinnarni ineriartornissaa aamma inuunerata isumaqarnissaa siunertaralugit sumiiffimmi neqeroorutini nammineq atuisinnaalernissaanik tapersersuineq.

16) Meeqqanut suliassaqarfimmit inersimasunut suliassaqarfimmut ikaarsaarnej

Meeraanermit inersimasunngornermut ikaarsaarnerup ajornartorsiutitaqannginnissaa pingaaruteqarpoq.

Allaffissornikkut aqutsinermit meeraanermit inersimasunngornermut ikaarsaarnej ima isumaqarpoq, tassa sulianik suliarinnittarnej ingerlatsivimmiit ingerlatsivimmut allamut nuunneqartarpoq. Taama ikaarsaariarnej innuttaasumik ajoqusissanngilaq. Ingerlatsiviit akornanni aamma immikkoortortaqarfinni sullissisut akornanni qanimut suleqatigiinnerulernermik ataqatigiissaarinermillu pisariaqartitsivoq.

Suliniutit aallartinneqareersut

Ingerlatsivinnit attuumassuteqartuni sullissisut aalajangersimasumik ataatsimiittarput, ineriartorneq naatsorsuutigineqartoq kiisalu innuttaasut meeqqanut suliassaqarfimmiit inersimasunut suliassaqarfimmut ikaarsaangajalersut oqaluuserisarpaat.

Unammilligassanik aaqiiniartarnermut piumasuseqarnerup ingerlatsiviit taakku marluk akornanni attaveqatigiittarnej pitsaanerusoq pilersissimavaa.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassaqarfiit qitiutinneqartut

Ingerlatsivimmiit ingerlatsivimmut allamut nuunneqarnissaaq qanoq aallartinneqassanersoq pillugu iliuusissatut pilersaaruserneqassaaq. Innuttaasumut ilaqaataasunullu kina nutaatut sulianik sullissisorilersimallugu paasissallugu iluaqutaassaaq. Peqatigitillugu aamma allaffissornikkut iluaqutaassaaq, iliuusissatut pilersaarutit tamakkerlugit isiginnilernermik tunniussisarmata.

Ingerlatsiviit akornanni attaveqatigiittarnerup aamma suleqatigiinnerup pitsanngorsarnerat suli qitiutinneqarpoq.

8. Sunngiffik

Innuttaasut innarluutillit innuttaasutut allatulli ataatsimooqatigiiffiusuni timitik, eqqarsartaatsitik inooqataanertillu atorluarsinnaallugit sunngiffimmi sammisassaqluarlutik periarfissaqarnissartik kissaatigaat. Sunngiffimmi

sammisassat assigiinngitsorpassuupput aamma sunngiffimmik isumatuumik nalilimmillu atuineq innuttaasumiit innuttaasumut assigiinngilaq. Taamaattumik innuttaasut innarluutillit timersornerni, peqatigiiffinni kulturikkullu periarfissani peqatigiiffinnik suliniuteqartunut peqataanissaannut pitsaanerpaanik kommunimit atugassaqartinneqarusupput.

17 og 18) Kajumissutsimik suleqataaneq – aamma innuttaasunut innarluutilinnut

Innuttaasut innarluutillit kommunip allallu aaqqissuugaanni kajumissutsimik suleqataarusuttut tunngavigalugit sulinissaannut periarfissaasa siuarsaavigineqarnissaat Kommuneqarfik Sermersuup kissaatigaa.

Suliniutit aallartinneqareersut

Kommune nammineq kajumissutsimik suleqataanermut atorneqartussanik aningaasaliissutissanik arlalinnik peqarpoq.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliasaqarfiit qitiutinneqartut

Kommunip innarluutillit kattuffiinik pitsaasumik suleqateqarnera aaqqissuussinerit kajumissutsimik suleqataarusuttunut pisariaqartitsiffiusut pillugit paasititsiniaanermut annertunerusumik atortassavaa. Aammattaaq inuussutissarsiornerup aamma peqatigiiffiit innuttaasut innarluutillit nammineq piumassuseq tunngavigalugu sulisussatut ilanngutittalernissat pillugu annerusumik sulissutigineqassaq.

9. Piginnaanerit pitsaassusaat sunniuteqarnerlu qaffasinnerusoq

Ukiuni makkunani innarluutilinnut suliasaqarfimmi annertuumik allanngortoqarpoq. Suliami qitiutinneqarpoq isumassuinermit paaqqutarinninnermiillu, innuttaasooq innarluutilik nammineq pitsaasumik pitsaassuilimmik inuuneqarnissaminut pilersitsinissaminut nukissalittut imminullu akisussaassuseqartutut isigineqalerneranot nuunneq. Taama ineriartornerup kinguneraa ingerlatsiviup annertunerusunik piumasaqarfigineqartalenera, ingerlatsiviup innuttaasumut innarluutilimmut kiffartuussinerup pitsaassuseqarnissaa aamma sunniuteqarluartuunissaa qulakkeertussaagamiuk.

19) Sulisut ilinniarsimasut aamma ilinniarsimannngitsut piginnaasaannik pitsanngorsaaneq

Sulisut piginnaasaat pisariaqartinneqartut ingerlaavartumik pitsanngorsarneqassapput tamannalu ilutigalugu kommunimit innarluutilinnut tunngatillugu neqeroorutit tamatigooraluttuinnarnerat suliatigullu piumasaqaatitaqaleraluttuinarnerat ilutigalugit pitsanngorsarneqartuassapput. Sulisut tamarmik innuttaasup sullinneqarneranut akuliutinneqarnissaat, sullissinernut neqeroorutinullu ataatsimoortumik takunninnissaat aamma namminneq akisussaaffimminnik ilisimaarinissaat pingaaruteqarpoq.

Suliniutit aallartinneqareersut

Kommuneqarfik Sermersuumi sulisut piginnaasaannik pitsanngorsaanerit assersuutissarpassuaqarpoq.

Assersuutigalugu ukuupput:

- Pikkorissarnerit
- Siunersieqatigiissinnaanerit sungiusarnerit
- Sanileralugu ilinniartitsineq
- Workshoppit
- Sammisqaarluni ullut
- Ataatsimeersuarnerit
- Ilinniaqqinnerit
 - o Assersuutigalugu Open College Network, sulisut ilaat tassani ilitersuisutut aamma iluanit ataqtigiissarisutut ilinniagaqarsimapput (aamma takuuk suliniut 1)
- Suliatiqut samminnittunik oqalugiarnertit

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliassaqarfiit qitiutinneqatut

Iluaqutissartaqartumik pisariaqartitat periarfissallu ataatsimut isiginnisinnaanermik pilersitsiffiginiarlugit suleqatigiiaani ataasiakkaani pilersaarusiortoqarsinnaavoq.

Suleqatinut taakkununga pikkorissarnerit, pisinnaasat akuerineqarnissaat- aamma ilinniaqqinnerit iluaqutaalersinnaasut. Tassani pikkorissarnerit ilisimalikkat suliffeqarfimmi iluaqutaanissaat pingaaruteqarpoq.

Ilisimasat qanoq ingerlateqqittarnissaat kiisalu sulisutut misilittagaqarluartunngornissamut aqquqtip oqinnerulersinneqarnissaa pillugit qanoq suliarineqarsinnaanersut ingerlatsiviup misissussavaa.

Ulluinnarni ulapaarfiusumik eqqarsaqqissaarnissamut inissaqartitsisoqalernissaa qitiutinneqassaaq. Eqqarsaqqissaarnissamut inissaqarneq tassaavoq ammasumik alapernaatsumillu ilisimasanik avitseqatigiissinnaanerit aamma eqqartueqatigiissinnaanerit periarfissaqalernerit periuseq. Tassani teoretiskiusumik, ulluinnarni atorineqarsinnaasunik aamma aqqissuussaannngitsumik ilisimasat tikilluaqqusaapput.

Sulisut sanilimit ilinniartinneqarnermikkut piginnaasamikkut qaffassaavigineqarnissaat siunertaralugu Kalaallit Nunaanni Danmarkimiluunniit suliffeqarfimmi praktikkerfissatut periarfissanik misissuisoqassaaq. Sanilimik ilinniartitsisoqassaaq, aamma Kommuneqarfik Sermersuumi sulisunut misilittagaqarluartunut immikkut ittumik ilisimasanik ingerlatitseqqittoqarnissaa isumaavoq.

20) Isumaginninnermi siunnersortit sammisaqarlutik ulloqarnerat

Sullissisut innarluutilinnut suliasaqarfimmi suliassanik paasiuminaatsunik suliaqarsinnaaniassammata sullissisut piginnaasaat ilisimasaallu ingerlaavartumik pitsanngorsarneqartassapput. Ilisimasanik avitseqatigiinnissamik qulakkeerineq imaassinnaavoq tassaasoq suliaticut sammisanik sammisaqarluni ulloqartitsineq.

Suliniutit aallartinneqareersut

Innarluutilinnut suliasaqarfimmi sullissisut maanna sammisat pillugit ataatsimeersuarnernut ingerlaavartumik peqataasarpot. Assersuutigalugu 2019-imi innarluutilinnut sullissisut marloriarlutik ataatsimeersuarnernut peqataappot. Isumaginninnermut aqutsisoqarfik Ilulissani ataatsimeersuartitsivoq, tassani (maanna akuerineqarsimasoq) Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-eersoq aamma nalunaarutit tassunga atasut oqallisigineqarpot. Sisimiuni martsimi oqartussat aamma namminneq ingerlatsisut qanoq inooqataanikkut suliniutit kissaatigineqartutut sunniuteqalernissaat anguniarlugu pitsaanerusunik piumasqaatinik pilersitsisinnaanerat pillugu ataatsimeersuartoqarpoq.

Siunissami suliniutissat aamma/imaluunniit suliasaqarfiit qitiutinneqartut

Ingerlatsinerup ineriartortinneqarnissaa pineqarpoq. Taamaattumik ullut tamaasa piginnaasat atorineqartartut sungiusarnissaat qitiutinneqarpoq. Taamaattumik ingerlatsiviit sulisut pikkorissarnerminni piginnaasat ilinniagaat ulluinnarni suliasat aaqiivigineqartarnerini atorineqartarnissaat eqqumaffigaat.

Pissassarfik - Inunnut Innarluutilinnut Sullissivik Nunamut Tamarmut Atuuttoq Sisimiuniittoq annertunerusumik peqataanerulersinneqarsinnaavoq.

Aammattaq ingerlatsineq nakkutilliinerlu pillugit, taamaalillunilu sullissinerup pitsaassuseqarnerulernissaa siunertaralugu ullunik sammisaqartitsiviusunik ulloqartitsisoqartassasoq siunnersuutigineqarpoq.

Aammattaq inuit innarluutillit pillugit inatsisissaq, 1. Januar 2020-mi atuutilersussa, Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13 af 12. juni 2019-eersoq pillugu sammisaqarluni ataatsimiinnermi sammineqassasoq siunnersuutigineqarpoq.

22) Innarluutilinnut suliasaqarfimmi sulisunik siunersieqateqartarneq

Sulisunik siunersieqateqartarneq suliffeqarfimmi piginnaasat ineriartortinneqarnisaannut sakuuvoq. Siunersieqateqartarnerit assigiinngitsuupput – ilaatigut suleqatinik siunersieqateqartarneq aamma avataanit suleqataasumut siunersieqateqartarneq. Suleqatinik siunersieqateqarnermi suleqatit isumaqatigeereernikkut pisuusaartitsinermi inuttaliinerit aamma aqutsisut inuttalereertarpaat. Avataaneersumut siunersieqateqarneq

tamatigut inummit isumaginninnermut suliatigut ilisimasaqartutut tunuliaqutaqartumit aamma immikkut ittumik siunersieqatigiittarneq pillugu ilisimasaqartumit ingerlanneqartarpoq.

Suliniutit aallartinneqareersut

Sulisut pinartoqartillugu aamma / imaluunniit pisuni ajornartoorfiusuni avataanit siunersieqateqarfiginissaat neqeroorutaasarpoq.

Siunissami suliassat

Ingerlatsiviit sulisunik siunersieqateqartarneq ineriartorteqqillugu suliqaassapput. Taama siunersieqateqartarneq immikkoortorta qarfiit ilaasa iluaqutissartalimmik atulersinnaagaat naatsorsuutigineqarpoq.

23) Napparsimalluni sulinngitsoortarnerup ataavartumik qitiutinneqarnera

Kommuneqarfik Sermersooq napparsimalluni sulinngitsoortarnerup annikillisinneqarnissaa pillugu suli ukkataqarpoq. Napparsimalluni sulinngitsoortarnerup kommunip aningaasaqarneranut aamma suliassat aaqqiivigineqartarnerisa pitsaassusaannut artorsartitsisarpoq, aamma taamatut innuttaasumut kiffartuussineq eqqortarlugu. Tamatuma saniatigut napparsimalluni sulinngitsoortarnerup qaffasissusaa immikkoortorta qarfinni aalajangersimasuni pitsaanngitsumik sunniuteqartarpoq.

Suliniutit aallartinneqareersut

- Ingerlaavartumik napparsimalluni sulinngitsoortarneq pillugu oqaloqateqartarneq taakkuninngalu malitseqartitsisarneq
- Ingerlaavartumik nakkutilliineq pillugu aamma piffissat suliffissat, aalajangersimasunik pigartoqarneq pillugit pilersarusiornermi suleqatinik ilanngutsitsisarneq.
- Erseqqissumik aqutsineq qitiutillugu
- Ulluinnarni sulinngitsoortarneq aamma takkutinnitsoortarnermut pissutaasut pillugit sulisut ataatsimiinneranni / siunersieqateqartarnerni ammasumik eqqartuineq
- Pisuni ajornartoorfiusuni sulisunut siunersieqateqarnissaq neqeroorutaasarpoq. Suliat sapernartut pillugit kisimiissutigissanngikkaat sulisunut erseqqissuusaaq.

Siunissami suliniutissat aamma immikkoortut qitiutinneqartut

Napparsimalluni sulinngitsoortarnermit kisitsisitigut paasissutissat pitsanngorsarnissaat, taamaalillutik pissutsinik piviusunik erseqqissumik takutitsinissaq qitiutillugu. Taamaalilluni napparsimalluni sulinngitsoortarnerup annikillisarnissaanut kisitsisitigut paasissutissat atorluarneqarnerusinnaapput.

10. Innuttaasunik peqataatsineq

Kommuneqarfik Sermersuumi innuttaasutta innarluutillit atugaat eqqarsaatigalugit pitsaanerpaamik qulakkeerniarlugit sulisoqarpoq. Tamanna ilaatigut innarluutillit suliniaqatigiiffiiniik aamma kommunimi innarluutillit pillugit siunnersuisoqatigiinnik suleqateqarluarnikkut suliarineqarsinnaapput.

Suleqatigiinnerup tamatuma nukittorsarneqaaqqinnerunissaa kommunimi kissaatigineqarpoq. Innarluutilinnimmi suliniaqatigiiffinnik suleqatigiinnerit ingerlatiinnarneqassapput, tassa kommunimi innarluutilinnut suliniaqatigiiffinni ilisimasat, misigisarsimasat aamma nalilersuinerit kommunimi atorineqassallutik taamaalillutillu innarluutillit suliniaqatigiiffii pitsaanerpaamik ineriartortinneqarniassammata.

24) Akulikitsumik innuttaasunik oqaloqatiginninnermik aamma misilittakkanillu paarlaasseqatigiittarnernik ataatsimeeqateqartarnerit NGO-t

Innarluutillit suliniaqatigiiffii aamma innarluutillit pillugit siunnersuisoqatigiit

Kommunimi politikkit pingaarnerit aamma innarluutilinnut suliaasaqarfimmi suliniutit ineriartortinneqarneranni Kommuneqarfik Sermersuumi suli sionratigornit annertunerusumik NGO-t aamma innarluutillit suliniaqatigiiffii peqataatinneqarnerunissaat kissaatigineqarpoq.

Suleqatigiinneq ingerlalluartoq aamma innuttaasunik innarluutilinnik qanimut oqaloqateqartarnerit Kommuneqarfik Sermersuumi innarluutilinnut suliaasaqarfimmi suliniutit ataatsimoortumut tunngasut qulakkeerneqarnerannut iluaqutaasinnaapput.

Suliniutit aallartinneqareersut

NGO-t aamma politikikkut ataatsimiititaliat naleqquttut aalajangersimasumik ataatsimeeqatigineqartarput, soorlu aamma Kommuneqarfik Sermersuumi Innarluutilinnut siunnersuisoqatigiit alajangersimasumik ataatsimeeqatigineqartartut.

Kommunimi innarluutilinnut suliaasaqarfik qitiutillugu innuttaasunik ukiumoortumik ataatsimiisitsisoqartarpoq. 2019-imi taakku Nuummi aamma Tasiilami ingerlanneqarsimapput.

Siunissami suliniutissat aamma immikkoortut qitiutinneqartut

Innuttaasut innuttaasunik ataatsimiisitsisarnernut peqataasarnissaannut sinaakkutit pitsaanerusut pilersinneqarnissaat qitiutinneqarpoq. Assersuutigalugu peqataanissap oqinnerulersinneqarneratigut imaluunniit peqataanissap pissanganarnerulersinneqarneratigut.

25) Kommunimit ukiumoortumik ammasumik aqqissuussineq aamma ilaqtannut unnessiuaartitsinerit

Misilittakkat pillugit avitseqatigiinnissaq aamma innarluutilinnut suliasaqqarfimmi periarfissat unammilligassallu eqqartuiffiginissaat siunertaralugu innuttaasut kommunimi sulisunik ataatsimeeqateqartarnissaat periarfissaavoq.

Suliniutit aallartinneqareersut

Kommune sammisassa ammasunik ukiut tamaasa aqqissuussisarpoq. Aqqissuussinernili taakkunani innarluutilinnut suliasaqqarfik kisimi qitiutinneqarneq ajorpoq.

Siunissami suliniutissat aamma immikkoortut qitiutinneqartut

Kommuneqqarfik Sermersuup illoqqarfinni aamma nunaqqarfinni tamani ilaqtannik ukiumut ataasiarluni ataatsimiisitoqartarnissaa sulissutiginiarpaa, taakkunanilu kommunit sinniisunik peqataatitaqartassapput.

Ilaqtannat eqimattatut nalinginnaasumik qitiutinneqarput. Anguniagaq tassaavoq ilaqtanni namminneq kissaatitik aamma piginnaasatik aallaavigalugit peqataatinneqartarnissaannut periarfissamik pilersitsineq. Ilaqutaasutut – timikkut tarnikkullu – assut artornarsinnaasarpoq, kommunillu pissutsimi ajornartorsiorfusinnaasumi ikiuinissap ilitsersuinissallu pisariaqartinneqartut neqeroortigineqartarnissaat eqqumaffigissavaa.